

ข้ามันต่างวัฒนธรรม

สารบำรุงสมอง

เรื่อง : รศ.ดร.วรากรณ์ สามโกเศศ ภาพ : ชวีญญาณี สมบัติ

การหัวเราะเป็นเรื่องของธรรมชาติที่มีได้จำกัดอยู่เฉพาะคนที่อยู่ในบางชั้นของรายได้ บางชั้นของการศึกษา บางชั้นของฐานะทางสังคม เฉพาะคนหน้าตาดี เฉพาะคนตัวสูงหรือตัวเตี้ย ฯลฯ หากมันคล้ายกับศักดิ์ศรีที่ทุกคนมีได้

เด็กทารกก็ยิ้มหัวเราะเมื่อถูกเกาเท้าหรือจี๋เอว ทั้ง ๆ ที่ไม่รู้ว่าอารมณ์ขันคืออะไร คนป่วยไข้ใกล้ตายก็รู้สึกขำได้เช่นเดียวกับคนสูงวัย เมื่อหัวเราะแล้วก็จะรู้สึกปลดปล่อยและบางครั้งก็ปวดแสบ ความรู้สึกระหว่งนั้นคือความสุขสำราญ

ถึงแม้การหัวเราะจะเป็นสากล แต่สิ่งที่ทำให้รู้สึกขำจนยิ้มและหัวเราะนั้น แตกต่างกันตามธรรมเนียม ระดับการศึกษา วุฒิกวาระ และที่สำคัญที่สุดคือวัฒนธรรม บางเรื่องเล่าที่ตลกมากในวัฒนธรรมหนึ่งอาจไม่ตลกเลยในอีกวัฒนธรรมหนึ่งก็เป็นได้ แต่บางเรื่องนั้นตลกข้ามวัฒนธรรม

ขอยก 3 เรื่องเล่าที่ถือว่าตลกมากในวัฒนธรรมตะวันตก เพราะได้รับรางวัลชนะเลิศจากการประกวด บางคนในบ้านเราอาจรู้สึกขำมาก บางคนอาจขำน้อย หรือไม่ขำเลยก็ได้ เราได้ฟังเรื่องตลกแบบไทย ๆ มากมาแล้ว ลองอ่านของฝรั่งดูบ้างนะครับ ว่าท่านจะรู้สึกในระดับใด

เรื่องแรก

แม่อุ้มทารกขึ้นรถเมล์ ก็บังเอิญได้พบคนขับรดปากเสียบอกว่า “โอ๊ย... ผมไม่เคยเห็นเด็กอะไรหน้าตาน่าเกลียดเท่านี้เลยในชีวิต” เธอโกรธมาก เดินตรงไปนั่งหลังรถข้างชายหนุ่มคนหนึ่ง เธอบอกอย่างโมโหว่า “คนขับรดแย่มาก เขาเพิ่งพูดจาตลกฉันอย่างร้ายแรง” ชายหนุ่มเกิดอารมณ์ร่วมก็เลยแนะนำว่า “เอาอย่างนี้ดีไหมพี่ เดินไปใส่มันเลย ดูถูกกันได้ยิ่งง ะหว่างนี้ผมจะอุ้มไอลังตัวนี้ไว้ให้พี่เพื่อที่จะชดมันได้ถนัดมือ”

เรื่องที่สอง

องค์การสืบราชการลับต้องการมือฆ่าที่ใจถึง ทำตามคำสั่งได้ทุกอย่าง จึงฝึกฝนชาย 2 หญิง 1 อย่างเข้มข้น และแล้วการทดลองที่สำคัญก็มาถึง ครูให้ปืนเพื่อให้ชายคนแรกฆ่าภรรยาของเขา แม้จะถือปืนเข้าไปจ่อตอนหลัง แต่ก็เอาปืนมาคืนและบอกว่าทำไม่ได้ ชายคนที่สองก็สออบก เพราะทำไม่ได้เช่นเดียวกัน มาถึงหญิงใจถึงคนสุดท้าย เธอถือปืนกระบอกนี้เข้าไปในห้องนอนเพื่อยิงสามี ไม่นานก็ได้ยินเสียงปืนดังขึ้นหลายนัด แล้วก็มีเสียงโครมครามอยู่นานพอควร เมื่อเธอออกมาจากห้อง ครูก็ถามว่าเกิดอะไรขึ้น เธอตอบว่า “โธ่... ครูไม่บอกว่า มันเป็นกระสุนปลอมหนูเลยต้องใช้แก้อีฟาดหัวซะหลายทีกว่าจะเรียบร้อย”

เรื่องที่สาม

ครั้งหนึ่งนานมาแล้ว มีพ่อแม่และลูกชายวัยรุ่นแสนชน 3 คน อยู่บ้านบนริมเนิน วันหนึ่งเกิดอาเพศ ห้องส้วมที่ตั้งอยู่ริมเนินมีคนผลัดตกลงไป พ่อโกรธมากจึงเรียกลูกสามคนมาถาม ไล่เรียงกันตั้งแต่คนโตลงมา สองคนแรกปฏิเสธอย่างแข็งขัน ส่วนลูกคนที่สามดูท่าที่มีพิรุณ พ่อจึงเล่าให้ฟังว่า “จอร์จ วอชิงตัน ประธานาธิบดีคนแรกของสหรัฐอเมริกา เมื่อตอนเด็กชนมาก ตัดต้นเชอร์รี่ของพ่อหมดเลย แต่เขาเป็นคนซื่อสัตย์ เมื่อพ่อถามเขาจึงยอมรับ พ่อจึงไม่ลงโทษเขา เอ้า คราวนี้ ลูกบอกพ่อมาซิว่าเป็นคนผลัดส้วมหรือเปล่า”

ลูกคนที่สามฟังเรื่องอานุภาพแห่งความซื่อสัตย์แล้วก็ยอมรับกับพ่ออย่างกล้าหาญว่าเป็นคนผลัดส้วมจริง พ่อก็ดีใหญ่เลย เมื่อร้องให้เสร็จ เขาก็ถามพ่อว่า “ก็ไหนพ่อบอกว่าจอร์จ วอชิงตัน ไม่ถูกตีไเวลายอมรับ ผมทำแบบเขาแล้ว แต่ทำไมพ่อยังตีผม” พ่อตอบว่า “ฟังให้ดินะ มีข้อแตกต่างอยู่สองอย่างระหว่างจอร์จกับลูก อย่างแรก ลูกไม่ใช่จอร์จ วอชิงตัน และอย่างที่สอง เวลาที่จอร์จตัดต้นเชอร์รี่พ่อเขาไม่ได้อยู่บนต้นเชอร์รี่ แต่ตอนที่ลูกผลัดส้วมนั้น พ่ออยู่ในส้วม”

อารมณ์ขันทำให้โลกสดใสหน่อย ถ้าเราเห็นอะไรที่ไม่ถูกใจบ้าง เช่น มีคนใจร้อนขับรดปาดหน้า และเราเห็นว่าเป็นเรื่องขบขันของคนที่ผิดปกติแล้ว เราก็จะมีความสุข แต่ถ้าเราหัวเสียกับเหตุการณ์นี้ คนที่รับผลเสียก็คือตัวเราเอง

สิ่งที่จะทำให้เราอารมณ์ดีหรือเสีย แท้จริงแล้วอยู่กับตัวเราเองทั้งสิ้น

